

POMHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

1. číslo

Budyšin, januar 1971

Lětnik 21

Hrono na wulki róžk 1971

Štož do wucha slyšiče, předuje na třechach! Mat. 10, 27

W Jězowym mjenje smy nowe lěto započeli. Wosebity wuznam 1. januara njeleži za nas křesćanow jenož w tym, zo je nowolětny dzeń. Wězo nas to tež zajimuje a hnuje, přetož my smy žiwi na tutym swěće, a tak njeje nam wšitko wšojedne, hdyž so swětné lěto započnje. To pak druhich tež nastupa, kiž njejsu křesćenjo. Křesćanski raz přnjeho dnja noweho lěta leži za nas cyrkwinskih ludźi w tym, zo su to mjeniny Jězusowe. Hladaj do swojeje Biblije a nazhoniš, zo je Jězus — kaž běše to powšitkowne wašnje pola starych Židow — runje jedyn tydzeń po swojim narodže swoje mjeno dóstał (Luk. 2, 21). A jedyn tydzeń po hodowničce swjećimy Nowe lěto a z tym tež mjeniny Jězusowe. A tak je nam krasne heslo date za tutón swjaty dzeń: W Jězowym mjenje do noweho lěta! Tak spěwa Benjamin Schmolck w nowolětnym kěrlušu:

Jězusa sej wuzwolmy
w započatku nowoh lěta,
jeho mjeno trjebajmy
za škit w bitwje tutoh swěta!

Swoje puće dajće nam
nětko chodźić w jeho mjenje;
hdyž je wón naš wodzer sam,
wšo so wěsće radži rjenje!

Jězusowe mjeniny pak njeběchu tehdom w Bethlehemje wulki swjedžen. Snano nihtó dale pódlá njebě hač Józef a Marija! To bě runje tajka chuduška wěc kaž jeho narod w hródzi! A Jězusowe cyle žiwjenje njebě žana swěcata, blyščata, impozantna naležnosť! A jeho kónc na křižu na Golgaće bě pře wšu měru zrudny a tragiski — wšo wězo člowsece widžane! Wězo měješe wón wliw na lud. Druhdy je tysacim předowa! Rozsudžace pak je svojim wučomnikam samym prajil. Swjećić scénikojo Matej, Markus a Lukaš su sebi w tym přezjedne, zo je Jězus jenož wučomnikam zjewil, zo je Chrystus, Boží syn. A tež pola swj. Jana steji, hdyž Jězus džiwy a znamjenja činješe, zo jeho wučomnicy do njeho wěrjachu. A svojim pósłam wuraznje praji: „Wam je date, zo byšće wědzeli potajnstwa njebjeskeho kralestwa; tym pak — mjenujcy ludžom — njeje date!“ (Mat. 13, 11) Jězusi wučomnicy su to móhrljce do wucha slyšeli, kaž w našim hronu steji. Woni pak maja nadawk, to dale prajić a do zjawnosće přinjesć. Tak je to mjenjene, hdyž tu steji „na třechach předować“. W rańšim kraju bě to tak wašnje — a tu a tam je tomu džensa hišće tak —, wažne wukazy za lud a toho runja z třechow wozjewić.

Křesćenjo so džensa mjenje abo bóle w malych kruhach hromadza. Štož pak tam slyša a zhonja, dyrba do zjawnosće dale prajić — na prawe wašnje. Křesćan ma swoju wěru wuznawać. Jězus sam rjeknje w našim stawje: Kóždeho, kiž so ke mni wuznaje před člowjekami, tež ja wuznaju před svojim Wótcom, kotryž je w njebjesach.

Budźmy prawi wuznawarjo a swědkojo Jězusi tež w nowym lěće!

La.

Ja wěm twoje skutki

Hody su nimo.
Bohu budž dżak!

Nichtó wšak sej njezwěri, to jasne a zjawnje wuprajic. Hody su tola pječa rjany swjedžen. Sćicha pak je tak někotra hospoza wodychnyła po „swjatych“ dnjach. Z lutym přihotowanjom, kupowanjom, pječenjom, warjenjom a rjedženjom bě wona dospołnje hotowa ze swojimi čělnymi a dušinymi mocami.

Kak je k tomu přišlo? Hody tola su rjany a zbožny swjedžen, přetož Chrystus naš Zbožnik je so narodził. Bohatstwo tuteje zbožneje powěsće njemožemy dowučerpać. Hudžbnicy, molerjo, spisowaćeljo, předarjo su

wšitcy hromadze chwalili wulkosć a krasnosť hodowneho ročneho časa. Njeje tutón swjedžen wjace rjany? Je wón swój blyšč zhubil?

Hody maju hromadze z našej cylej křesćanskej wěru dolhe stawizny. Snano je z hodami, kaž so džěsću z hrajkami dže: Hdyž je sej dolho došć z nimi hrajkało, su po času tež najrjeńše hrajki wostudže.

Haj zawěrnó, křesćenjo su započeli sej z hodami hrajkać.

Wuznam a wobraz hód je so z časom změnil.

Kak wjele džěci ani njewě, što to z hodami na sebi ma.

Chrystus je so narodził! Štó je Chrystus?

Hody so hodza wězo swjećić bjez Chrystusa, bjez hodowneho scénja, bjez hodownych kěrlušow, bjez „Božeje nocy“ w cyrkwi. Tajke hody su čim bohatše na darach, na drohotnych chlósčenkach. K tomu najrjeńša hudžba ze wšelakich aparatow!

Ty, luby čitarjo, sy wězo křesćansce hody swjećil. Sy kemši pobyl nic jenož na „Božeje nocy“, ale tež přeni abo druhi dzeń hód.

Ty njejsy hody bjez Chrystusa swjećil.

Ja ći to wěrju.

Što pak Chrystus wo twojim hodownym swjedženju praji? Hač snano runje tak, kaž tehdom wosadže w Sardesu:

Ja wěm twoje skutki.

Ty maš mjeno, zo sy žiwy,
ale sy mortwy.

My chcemy swoje pobožne hody wobchowac a smy hněwni na tamnych, kotřiž chcedza swoje hody z poľnym wotpohladom tak dospołnje swětnje swjećić bjez wšitkeho pobožneho křesćanskeho činjenja.

Hač běchu naše hody hódniše hač jich?

Chrystus naše skutki znaje. Hač je Wón na nas swoje spodobanje měl, hdyž w Jeho mjenje hody swjećachmy?

W Sardesu bě horstka swěrných, kiž njeběchu swoje drasty womazali. Jich mjena wostanu w knihach žiwjenja. Jich mjenu so Chrystus jónu wuznaje před svojim njebjeskim Wótcom. Woni budžeja chodźić w blyščach drastach.

Womazana drasta!

Na kajke wašnje?

Su Chrystusa zapřeli w přescěhanych?

Abo su Chrystusa zhubili, dokelž běchu sej wjele bohatstwa nahromadžili?

My smy wjele, jara wjele dobyli, ale smy škodowali na swojej duši. Budźmy zbudliwi a posylmy sebje a druhich, kotřiž su runje tak wrohzeni, zo wumru na swojej duši.

Mjeno drje hišće maju, zo su žiwi, zo su křesćenjo. Kajke pak su naše a našich wosadnych skutki? W.

Wutrobny džak

wšitkim lubym darićelam, kotřiž su nas z hodownym darom za Pomhaj Bóh zwjeselili.

Waše dary móža tež januarske abo februarske abo jutrowne abo kermušne być.

Přeco budžemy Wam džakowni.

Konto: Serb. sup. 4962 — 31 — 680 134

Nowolětny postrow Serbskeho cyrkwinskeho dnja

Serbski ewangelski cyrkwinski džen ma nadawk, zajimy wšěch ewangelskich Serbow zastupować. Tak směm ja Was wšitkich nanajwutrobnišo strowić při spočatku noweho lěta, do kotrehož smy z Božej hnadu zastupili, a činju to z hronom na lěto 1971:

**Přijimajće jedyn druhého,
kaž je tež nas přijímal Chrystus. (Rom. 15, 7)**

To rěka:

Starajće so jedyn wo druhého.
Njewostajće swojeho blišeho samoho.
Pomhajće jedyn druhemu, kaž jenož móžeće.

Pawoł pokaza na Chrystusowy příklad, kak je so Jězus starał wo wšitkich. WÓN je so starał z a n a s, jako wumřě na křížu. WÓN, stanjeny a žiwy Chrystus, w kotrehož mjenje smy nowe lěto započeli, so wo nas a za nas stara.

Njeh je Wam žiwa wěra do žiweho Chrystusa tež zaso lěta woprawdžita pomoc za Was samych a hdyž so staraće za bratrow a sotry.

Tuž přeju Wam na stare a lube serbske wašnjé
čilosć a strowosć,
Boží měr a Bože žohnowanje
a wšitko, štož Wam třebne je
na čele a na duši
a naposledku wěčnu zbožnosć.

W mjenje Serbskeho cyrkwinskeho dnja
Waš bratr Gerat Lazar w Bukecach

Skradžu schowany

Jan Amos Komenský 1592–1670

Kaž tajki daloki, džiwny són zdachu so jemu Fulnekske lěta, njeh běchu so do jeho měra hižom přizjewile styskne znamjenja.

Hdyž Jan Amos tehdom w tamnej njeměrnej nocy z Fulneka čekaše, wšak njewědžeše, zo so ženje wjace njewróci. Po wotprawjenju ewangelskich wjednikow běše wječiwosć njepečelow njenasytna. Wšo zběhanje luda chychu do zemje septać a jemu rjanu nadžiju na swobodu na wše časy wzać, chychu narod wuspinać a jemu wšu móc zlemić. Kruch po kruchu rozdawachu kejžorowi radzičeljo njezbožowny kraj na wojakow cuzeje kreje. Kruch po kruchu roztorhachu jeho dušu. Wšitecy ewangelscy duchowni buchu zajeci. Jelizo jich něchtó chowaše, toho surowje chłostachu. Wšudžom slědžachu za českimi knihami a palachu je na torhoščach.

Komenský bě najprjedy do Žerotina čeknył njedaloko Šternberka. Knjez ze Žerotina, kotremuž bě kejžor při wšem hišće trochu hnadnje zmysleny, měješe hišće někajku možnostu, bratrowskich duchownych škitać. Wězo nic zjawnje, přetož předradnicy bychu to kejžorowym zastojnikam donošowali. Tak přihotowaše Žerotinowa čeledź za Komenskeho w času najwjetšeho stracha wuček w prózdnym zdónku stareje lipy, hdžež móžeše přenocować a pisać.

Jan Amos je wot jedneje do drugeje chowanki čekał, doniž skončnje njedońdže do Brandýsa nad Orlicu. Njedaloko rowa bratra Rehorja, založerja Bratrowskeje Jednoty (1457), daše Žerotin, kotryž měješe tež tu swoje wobsedženstwo, natwaric mału cyrkwičku. W Žerotinowym domje, hdžež hižom někotři duchowni pře-

bywachu, namaka skončnje tež Komenský swój wuček, zo by w nim mohl „měc swój chłódk“, zo by mohl na slóncu stupić.

W přerich časach wuhnanstwa běše w duchu stajnje we Fulnekskej domiznje. Přenje napisane rjadki plačachu Madlenje. Jej posła wotpis swojeho přemyslowanja wo křesćanskej dokonjanosći, w kotrymž ju a sebje přeswědčowaše, zo Božu wolu dopjelnjeć rěka, w ponižnosći wšitke přečiwosće znjesć, byrnjež Bohu njerozumimy. Wón wšak wědžeše, zo jemu ničo wyše njewosta hač tróštować a posyljować, zo njeby žiwjenje zwrěšćilo w zadwělowanju.

Posoł, kotryž bě Madlenje donjeł Janowe pismo, wšak měješe čezki nawrót. Španiscy wojacy drje njeběchu so jej bližili, a měšćenjo běchu ju na pokoj wostajili, ale na pjatach wójska džeše mór, a tón znaješe hišće mjenje smilnosće hač požadliwosć cuzych wojakow. Wón poruba žiwjenje Madleny a žiwjenje wobeju synkow, z kotrejuž bě druhi hagle na swět přišoł.

Před Komenským ležeše tróštne pismo, kotrež bě za swoju žonu zestajał njewědžo, zo je hižom mortwa. Komenský swoje wuplakane wobličo položil na pismo.

Kak je wumřěła?

Cehodla?

Cehodla njeje směl znajmjeńša pola njeje być, zo njeby w swojej najčěšej chwili tak dočista wopuščěna byta?

Cehodla? — to běše słowo spećowanja, hórkosće a zadwělowanja.

Jako wučer a cyrkwinski pastyr wšak bě nawuknył, přeco najprjedy na druhich myslić. A nětkle widžeše wokoło sebje tak wjele njezboža,

slyšeše tak wjele plača wudowow a syrotow a běše swědk tak wulkeje surowosće, zo so jeho čućiwy duch njemóžeše jenož ze swojimi samsnymi ranami zaběrać. Nastajnosći dyrbješe myslić na wšitke stawy Jednoty a docyla na čłowjekow českich městow a wsow. Wón wědžeše wo wosadach, hdžež buchu žony přemocowane abo wotwjedžene, hdžež buchu džěci bjez smilnosće zamordowane, hdžež wróny sydachu na čělach wobwěsnjenych. W lěsach zahynychu čekancy z chorosćemi, ranami a luty strachom. Rozpróšeni swójbni so pytachu a namakachu často jenož hišće row. Či najčestniši, kotřiž nochychu cuzym knjezam pjaty lizać, dyrbjachu z prošerskim wačokom do cuzby.

(Přichodnje dale)

Z nowym słownikom do noweho lěta

Naš serbski „Duden“ je kónc zańdženeho lěta wušoł. Nětk wě kóždy, kak so serbske abo tež cuze słowo w serbskej rěči jeničce prawje pisa. Dawno smy na tutón słownik čakali. Nětk jón mamy!

Tajki słownik pak ma jenož wuznam, hdyž jón připóznawamy a so po nim zložujemy. *My w Pomhaj Bóh chcemy to činić* — po možnosći.

Telefonisce so nam dowoli, zo směmy tež w přichodze pisać: *Boži, Wumóžnik, Zbožnik* — byrnjež ma Prawopisny słownik: *boži, wumóžnik, zbožnik*. Zo so nam to jako křesćanskemu časopisej wuwzačnje dowoli, z džakownosću připóznawamy.

Wězo njejsmy hišće mohlji cyły słownik po słowje přehladać. Wón ma wjace hač 900 stronow. Takle bohata je serbska rěč!

Zwjeselace je, zo su nětko někotre njewěstosće wotstronjene. Tak budžemy w přichodze *křesćanski* pisać — hač dotal hustosće *křesćijanski, Ewangelij* — hač dotal *Ewangelijon, Ewangelion, Ewangelium*.

Budžemy so my ewangelscy Serbja dyrbjec zwučič na *Jězus*? To nam njezwučene wonhlada. We wurjekowanju wostanjemy cyle wěsće při starym.

Dyrbimy woprawdže pisać *amen*? To wšak ma po grjekskej a hebrejskej rěči swoje prawo, ale serbski jazyk sej žada *hamjeń*.

Haleluja wostanje, to ma tež nowy katolski wosadnik. W starym stejese *alleluja*.

Cehodla *Bethlehem*? Po wójnje smy w ewangelskim a w katolskim pismowstwe pisali *Bethlehem*. Serbščina njeznaje žane *th* kaž tež žane *ph* a *x*. Tuž pisamy *telefon, trón, Jozef* (abo *Józef*) — Pawoł Völkel mjelči, *Aleksander, maksimum* (ale *marxist!*).

Mamy pisać: *Nacaret* abo *Nacareth* abo *Nazaret* abo *Nazareth* abo *Nasaret*? *Cion* abo *Zion*? Tež tu dr. Pawoł Völkel mjelči. Snano z wotpohladam. Tu so jedna wo čezke prašenje, kak w serbskej rěči pisać cuze mjena a słowa, hdžež ani njewěmy, kak mamy je w cuzej rěči wurjekować: *Cion* abo *Sion*? Cyle wěsće drje

nic Zion! Nacaret abo Nasaret? Cyle wěšće drje nic Nazaret!

Sym-li słownik prawje zrozumil, mamy zasadnje pisac aw (*awto, awtonomija*), ale eu (*feudalizm, neutralny*).

Rjany dar k hodom je mi słownik přinjesl na stronje 427: *padnjeny* a nic wjace *padny*. Što sym so na to wuhněwał!

Jedyn, jedna, jedne — prawje!

Čehodla pak: *žadyn, žana, žane* — a nic: *žadyn, žádná, žádné*? Wěm wšak, zo ma so *žadna* a *žana* roze-

znawać — *žane* bydlenje a *žadne* bydlenje, to je dwoje. Je pak to dosć přičiny za inkonkwencu w tutym padže?

Hdyž sym někotre kritiske mysle wuprajil, tak chcu tola skónčić ze słowom džaka dr. Vólkelej, zo je tole hoberske džělo za nas dokonjał. Kóždy prawopis ma swoje špaki a nje-runosće. Řěč a pismo njeje to samsne.

Slubmy sej mjez sobu, zo chcemy Prawopisny słownik swěru wobkedžbować. W.

Wuč mje činić po twojej woli, přetož ty sy mój Bóh

Nowe lěto steji před durjemi.

Kajke wono budže? Što nam přinješe?

Prašejmy so radšo: Kajcy budžemy my? Što budže z nami?

My budžemy tež w nowym lěće, štož smy wot swojaje křćenicy: Bože wuzwolene a lube džěci, Boži swjaty lud. Lud dobyća smy a budžemy tež w nowym lěće.

Što chcył na Božich wuzwolenych skorzić?

Bóh je tudy.

Wón nas prawych čini.

Što chce zatamać?

Chrystus je tudy!

Wón je za nas wumrěł.

Wón je za nas

stanył z mortwych.

Wón nas zastupuje

před Bohom.

Što trjebamy wjace tróšta? Tuž džimy wjesele do noweho lěta. Wot Boha nas tež w nowym lěće njedželi nič a nihto.

Ale budžemy my po Božich pučach chodzić? Budžemy to činić, štož so nam činić słuša?

Cinće z třepotanjom, zo byšće zbožni byli.

To njedosaha, zo prajimy

„Knježe, Knježe“,

ale zo jeho wolu činimy.

kajke budžeja naše plody

w nowym lěće?

Wěra bjez dobrych skutkow je mortwa.

Što pak dyrbymy činić? Kajke dobre skutki sej Bóh wot nas žada?

Michalska cyrkej w Budyšinje

Jan Křćenik je drje sebi wědomy byl, zo z tajkimi krótkimi přikaznjemi njeje wšě problemy swojeho časa rozrisal, problemy chudoby a docyła socialneje njeprawdosće, problemy Židow, kotřiž stejachu w službje romskeho stata, problemy wojny.

Tele problemy su cyle wěšće tak wažne, tak palace, zo dyrbjba so čłowjekojo a wosebje křesćenjo stajnje, woprawdže stajnje z nimi zaběrać.

Njeřdže jenož wo to, zo dawamy chudym ludam chlěb, ale zo jim dopomhamy k prawdže.

A tola tež nam plaća Křćenikowe napominanja. Nječakajmy na wulki přewrót na swěće, hdyž budže potom wšej njeprawdosći, wšej złośći, wšemu krejrozleću zadžěwane a každemu so derje pónđže.

Džensa a jutře budžmy zwólniwi, swojemu najblišemu pomhać. Kóždy budž na swojim městnje sprawný a pócíwy.

Prócujmy so wo dobre čłowske wažnje.

To njeje žadyn wulki program za lěto 1971. Z tym swět njeprēmēnimy. Kóždy mały dobry skutk je zornjatko, z kotrehož nam zeschadža dowěra, džakownosć, spokojnosć a měr, tón mały měr mjez nami, kotryž pak drje je tola tež džěl toho wulkeho mēra mjez ludami na zemi, wo kotryž so tak nutrnje modlímy.

W.

Knježe, Tebje prosymy . . .

Knježe Jězuso,

Tebje prosymy za swoje džěci,

za jich wosud, jich puće a přichod.

Smy wšak zamolwici za jich položenje a wuwice

jich čěla, rozuma a duše.

Daj, zo bychmy jim zmóžnili

Tebje pónžać,

zo njebychmy jim počezili,

z Tobu žiwe być wot najmłódsich lét.

Měj Ty, Knježe,

w jich žiwjenju wažne městno.

Zwarnuj nas,

zo njebychmy sami do dwělowanjow přišli

a Tebje sej mało wažili,

zo njebychmy džěćom zadžěwk byli

na jich puću k Tebi.

Ty sy rjekł,

zo je Twoje kralestwo

wosebje blisko

džěćom,

tým dušnym, prostym a sprawnym.

Ty sy přédował,

zo dyrbymy měć

džěćacu wutrobu,

zo bychmy přišli do Twojeho kralestwa.

Daj hišće,

zo njebychmy čas skomdžili,

hdyž móža naše džěci

najlěpje

Tebi so bližić.

A hdyž su dorostli

a sebi same wubjeru

puće swojeho žiwjenja,

daj,

zo by jich dowěra do Tebje

byla tak wulka,

zo bychu sej Tebje wuzwolili

za swojeho Míštra,

za Knjeza swojeho žiwjenja

a na Tebi wisali

jako na swojim Zbožniku.

Wustyš nas, Knježe.

Dwaj jubilaraj w jednym měsacu

Farar Jan Paler-Huscanski a farar Pawol Albert-Budyski šesćdziesiątnikaj

Br. Jan Paler narodži so 21. januara 1911 jako syn burskeju staršeju w Troč Zonach we Łazowskej wosadze. We Łazu je wjesnu šulu wopytał. Tam je jeho serbski horliwec, farar Jurij Malink, hódny naslědnik našeho Handrija Zejlerja, konfirmował. Jan Haješ a wosadny farar so starašaj, zo Jan Paler a Richard Šoita, nětke farar we Worejecach, do Budyšina na Krajnostawsku wyšu šulu přinđžestaj. Tam so my saksy z pruskimaj Serbomaj zeznachmy, a naše předelstwo běše wutrobne a trajace. Najprjedy nas wjazaše „Swoboda“, serbske towarstwo na našej šuli. Kóždy tydźeń so jónkróc zeńdžechmy, serbske spěwy spěwajo a serbske stawizny rozpominajo so horjachmy za swoje drohe Serbstwo. Jan Paler běše naš wustojny kantor.

W šulskim internaće bydlichmy hromadze. Sobotu jězdźachmy domoj. Paler a Šoita pak nic kóždy tydźeń, dokelž bě jeju puć wot Rakec hač do Bjedrichec, hdžež bě Šoita doma, a potom za Palerja hač do Troč Zon 3,5 km za Łazu, jara daloki. Wězo pěši! Přez 10 km, to so hodži nóżkowac.

Ale rjany tutón čas tola běše. Něwěrnó, wój lubaj towaršej?!

Pozdžišo běchmy hromadze krótké semestry na studijach.

Jan Paler je dostudował we Wróclawju. Pola Łazowskeho fararja Malinka bě najprjedy za wikara, potom w Hodžiju a w Großhartauje, hdžež jeho Gestapo zaja. Jemu bu zakazane předować a zjawnje řečeć. Šesć mėsacow wosta najebać wšitke nuzy tam a potom přeńdže do Šleskeje cyrkwe. Hdyž wójna wudyri, dyrbeše wón do wojakow a je so po wjele nuzach 1. meje 1950 dom wrócił. Wójna a powojnske časy su jeho strowotu podryle.

W léce 1951 přeńdže do Huski za fararja, hdžež hač do džensnišeho z wulkej swěru džěla. Stajnje je tež Serbam Husčanskeje wosady serbsce Bože słowo rady připowědał, njeh je tam ličba serbskich kemšerjow mała.

Jeho mandželska, Marta rodž. Wu-kašec, je džowka nahladnje serb-

skeje burskeje swójby ze Zlyčina we Łazowskej wosadze. Bóh Knjez jimaj da syna a džowku.

*

Br. Pawol Albert narodži so 31. januara 1911 w Cyžecach pola Budyšina. Rady wón wo tym powěda, kak je ze swojim nanom na serbske kemše chodžil do Michałskeje cyrkwe w Budyšinje. Albertec nan bě w cyrkwinskim předstjerstwie. W Albertec burskim domje so wotměwachu bibliske hodžiny a nutrnosće. Bjez džiwa, zo so Pawol Albert bórce rozsudzí za duchownstwo.

Z nim so zeznachmy na krasnych schadzowankach Serbskeho student-skeho zwjazka, hdžež běštaj wězo tež stajnje lubaj přečeł Jan Paler a Richard Šoita. Jako gymnaziasť bě Pawol Albert sobustaw serbskeho towarstwa na Budyskim gymnaziju „Societas slavica budisimensis“.

Hižom tehdom wustupowaše P. Albert jako wustojny spěwar.

Rjane časy běchu njedžele Serbskeho homiletiskeho seminara pola wyšeho fararja Zarjeńka w Chwaćicach. Wo tym dyrbjalo so raz wosebje pisać, a Wy, moji lubi přečełjo a bratřa, kotřiž smy tehdom tam hromadze wuknyli a so wjeselili, dyrbjeli ze swojich rjanych dopomnjećow sobu přinošować.

Po studijach přeńdže br. Pawol Albert za duchowneho do Malešec, jako naslědnik fararja Korle Mikele.

Tam je wón swěru džěla a nahladnu wosadu pod swoju klětku wołał na němских, ale porjadnje tež na serbskich kemšach. Wójna bě tutón rjany čas dolhe léta přetorhnyla.

W léce 1963 přeńdže na Michałsku faru w Budyšinje, hdžež jeho w tutej wulkej wosadze nuznje trjebachu.

Jeho mandželska je farska džowka. Jimaj so narodži jedyn syn a dvě džowce.

Woběmaj jubilaromaj so wutrobne džakujemy za wulku a sprócniju swěru, kotruž staj wopokazałoj w našich serbskich wosadach.

Bóh Knjez budž dale z nimaj a žohnuj jeju džělo a budž w milosći z jeju domomaj.

Serbski superintendent

Němsko-Serbske ludowe džiwadło

Naše ludowe džiwadło so wopravdže prócuje, nam Serbam dobre wěcy na pěkne wašnje poskićeć. Tak widžachmy tutu nazymu najprjedy prapremjeru činohry z našeho časa wot Jurja Kocha „Mjez sydrom mostami“ a krótko do hód rusku narodnu komediju zašleho lětstotka wot Aleksandra N. Ostrowskeho „Chudoba a lubosć“. Kóžda hra špiheluje towaršnostne problemy swójeho časa a swójeho kraja.

Jurij Koch, 34lětny serbski reporter, žurnalist a spisowacel, je sam swoje před třomi lětami wudate powědančko „Mjez sydrom mostami“ jako dramu wobdžělał. Wona nas do wjedže do delnjoserbskeje wosady,

awtor nam na realne a tež kritiske wašnje pokazuje žiwjenje prodrustownikow a funkcionarow ze wšěm nadobnym čłowskim prócowanjom, ale tež z čłowskimi slabosćemi.

Ja njemóžu na žadyn pad wšitke 19 wosobow tuteje hry mjenować a rysować. To dyrbiće sami na jewišću widžeć abo w knize čitać. Kóždy hrajer je spytal, najlěpše dawać. Wuzběhować chcu jenož hłownej wosobje. To bě mlody wjesnjanosta Kosak, derje předstajeny wot Michała Lorenca, kiž z mlodostnym elanom wjele natwari, ale na druhim boku z njenazhonitosću zaso wšelake skazy. A to bě dale jeho partnerka

Franciska, kotruž na wuběrne wašnje hraješe Hanka Mikanowa. „Partnerka“ tu njerěka mandželska, přetož wona běše mandželska družeho, a jeju lubosć wězo komplikacije ze sobu přinjesje, kotraž wobaj spoznaštaj. A kóždy ze sebjekritiki wuknje!

Cyle hinašeho raza běše wjeselohra ruskeho spisowacela Ostrowskeho, kiž je jedyn z genialnych awtorow komedijow swětoweje literatury. Tudy so jedna wo socialnu napřećiwosć chudoby a bohatstwa. Chudy Mitja lubuje džowku bohateho překupca Torcowa, a wona jeho lubuje. Zbožu mlodeju pak wobara jejny nan, kiž chce holcu wudać na staršeho čłowjeka, a to pjenjez dla; tuta žěntwa by byla wobohaćenje za jeho wobchod. Z tym nastanje dosć komplikacijow. Hakle jako so wukopa, zo je stary lubowar wobšudnik, kiž je sam swójbu mlodeho Mitje wo zamóženje přinjesl, hinak myslí a mlódemu porej swoje žohnowanje da.

Marka Šramina a Měrcin Štodenk na rjane a přeswědčace wašnje tutej roli hraještaj. Přeserbsčiča běše ton raz tekst Hanka Mikanowa, a wšak běše slyšeć a spoznać, zo praktikarka, kiž je sama džiwadželnica, tutón nadawk přewza. Jej je so poradžila dobra a přede wšěm ludowa serbsčina bjez cuzeho akademiskeho zynka.

Wězo njeběštej hrě nabožnej. To njebě wočakować. Ale mi so lubješe, zo Koch řečeše wo „Božim“ chlébje, kaž to naši stari činjachu, a zo bě tež realistiski dosć, zo njezamjelči, zo su w našich serbskich wsach džěci, kiž dobrowólnje do nabožiny chodža. A stary chudak w ruskej komediji so tež rysowaše jako pobožny čłowjek swójeho časa. La.

Z wosadow

Njeswaćidło. Njedzelu 1. adwenta, 29. 11. 1970, mějachmy w našim Božim domje druhi raz serbsku ekumenisku nutrnosć. Wopyt bě poměrnje dobry. Ličba ewangelskich bě wjetša hač hewak. Bjesada po kemšach bě dosć pěčna. Rady spominamy na tuto zetkanje.

Po kofeju džěchmy zaso do Božeho domu na adwentsku hudžbu. Njeswaćidlski kantor bě z cyrkwiskim chórom, spěwarjami a instrumentalistami, kotřiž běchu wšitcy z našeje wosady, wuhotował jara rjanu adwentsku hudžbu. Cyła cyrkej bě takrjec poła.

Připoslucharjo běchu spěwarjam a hrajerjam džakowni za pozběhowanu hudžbu. Hudžbnicy pak z džakownosću zhladowachu na wulku ličbu wopytowarjow.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadza jónkróc za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Rjadyje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamówitwy redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswaćidlski. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. – Čišeć: Nowa Doba, čišernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-3505).